

СТАНОВИЩЕ

от проф. днк Мария Шнитер
във връзка с провеждане на конкурса за заемане на академичната длъжност „доцент“
**по професионално направление 3.1. Социология, антропология и науки за
културата (Теория и история на културата. Култура на изследователската работа
и комуникация в социалните и хуманитарните науки) на ½ щат, обявен в ДВ бр.
48/28.06.2022 г.,**
с единствен кандидат **д-р Мартин Николаев Осиковски**

Със заповед на Ректора No РД-38-457/26.7.2022 г. съм определена за член на научното жури по гореописания конкурс и с решение на журито съм натоварена да изготвя следното становище:

В предвидения от закона срок единственият кандидат за заемането на академичната длъжност, д-р Мартин Николаев Осиковски, е представил комплект документи, който включва всички изискуеми компоненти и е изготвен в съответствие с формалните изисквания на Софийския университет.

Кандидатът е великолепно школуван в научната област на конкурса, преминал през обучения в реномирани изследователски центрове у нас и в чужбина и отдавна заслужил мястото си сред младия академичен елит на България.

Представената от М. Осиковски научна продукция е безспорно свидетелство за постигната научна зрялост и съществено надхвърля като обем и качество т.нар. „минимални изисквания“. Кандидатът е представил за оценяване в конкурса 3 книги (издадени в български академични издателства) и 10 статии и глави от книги, публикувани в периода 2010-2022 г. и невключвани в предишни академични процедури. Две от статиите са на английски, една (от 2010 г.) е публикувана в чужбина. Четири от публикациите му са цитирани в международни бази данни, а шест – в научно рецензирани периодични издания и сборници.

Бих приела без възражения направеното от самия кандидат разпределение на публикациите му в четири тематични области, попадащи в различна степен и по различен начин в отношение към тематиката на конкурса. В този смисъл безспорно най-съществени и релевантни са неговите приноси в областта на изследването на медийната и

комуникационна култура (публикации № 1, 2, 4, 5 ,6 и 12), както и посветените на културата на изследователската работа в социалните и хуманитарните науки (публикация № 7).

Първата група публикации може да бъде разгледана в рамките на проблема за отношенията между религия и медии. Централен принос тук е монографичното изследване *Свещеникът и печатът*. Топоси на вярата в чуждестранните новини, 2011-2019 (Велико Търново: Фабер, 2022). То е резултат от продължително задълбочено вглеждане в начините, по които религията („свещеникът“) присъства в медийната среда на (пост)модерния свят. През годините, в които завежда рубриката „Медиян обзор“ в сп. *Християнство и култура* (2011-2019), М. Осиковски всъщност извършва своята „работа на терен“, като събира и обобщава огромен обем медийни публикации, за да избере и анализира 163 от тях, разпределени в три основни тематични гнезда – първото е политическото, второто, свързано с темата за религиозния „друг“, и третото – с „големите въпроси“ на вярата“ (с. 26). Разтревожен от „реториката вътре във и извън църквите“, която „предполага, че за да бъде един човек добър – истински – руснак, българин, румънец или поляк, той трябва да бъде част от (или поне да подкрепя) националната църква“ (с. 25), той задава въпроса дали и как е възможно „жизнеспособно медийно съдържание... да пробие отвъд изолаторите на битово-профанния тип религиозно новинарство“ и „обръщането на поместните църкви към националистически сантименти“, за да „спомогне за облагородяване на начина, по който у нас темите, свързани с вярата, присъстват на широкоспектърна, ежедневна медийна почва“. (с. 27) Прецизните и занимателни анализи на поредица от внимателно подбрани конкретни казуси очертават новините с религиозна тематика като „малък, но важен спътник на политическо-икономическото новинарско ядро“, който... „облагородява това масивно ядро като съществено специализирано допълнение“ (с. 192) и „не просто съжителства добре с политическата, икономическата или културната [тематика]... а може и да бъде органична част от тях, без която разбирането им би било непълно, неточно или дори невъзможно“. Така книгата на Мартин Осиковски дефинира една слабо позната изследователска територия и предлага посоки за бъдеща работа, които – надявам се! – ще доразвие по-нататък. За мен би било много ценно едно продължение на този труд, посветено на българската и балканската медийна среда в специфичното ѝ отношение и

подходи при отразяването на религиозната проблематика. Присъствието на православни „казуси“ като Русия и Гърция са основание да очакваме уплътняване на „православния контекст“, чието актуално развитие е изключително важно и интересно да бъде научно проследено.

Останалите публикации от тази първа тематична група (№№ 2, 4, 5, 6 и 12) са илюстрация за широката компетентност на д-р Осиковски в областта на провеждания конкурс. Посветени на различни аспекти на ранномодерната идея за свободен печат и нейните проявления от средата на 17. век насам, те са своеобразно продължение на трайния и задълбочен интерес на автора към личността и творчеството на Милтън. Всъщност може да се каже, че М. Осиковски има основен принос в опознаването и интерпретацията на Милтъновите идеи у нас – както с превода и коментара на изворовите текстове (№ 3), така и с полагането им в по-широк исторически и културен контекст (№ 4, 9, 12).

Втората група изследвания заема централно място в тематиката на конкурса – културата на изследователската работа в социалните и хуманитарните науки. Тук бих искала да отбележа приложния характер на проектите, в чието организиране и провеждане д-р Осиковски има водеща роля. Имам предвид националната кръгла маса, на която са формулирани конкретни предложения – най-вече за диференциация на оценъчните показатели в природни/технически и социални/хуманитарни науки. Тези предложения вече бяха частично усвоени при изработването на новата система от индикатори за професионалните направления от НАОА, а какво повече може да се каже за успеха на един научен проект? В тази група публикации заслужава да оценим високо както *Ancilla mercatus laboris* (№ 7), където са формулирани някои от ключовите въпроси на съвременните обществени дебати около оценяването на качеството в образованието, така и статията *Свобода, съвест, академия. Публичното говорене и грижата за „доброто име“ на университетите* (№ 5). Ще обърна особено внимание и на очакваното през 2023 г. публикуване на съпоставителна карта на механизмите на оценка на изследователската дейност в социални/хуманитарни науки в различни европейски държави. Признавам, че приложената в нея методология и резултатите от апробирането ѝ са очаквани с интерес от „официалните“ оценители.

Не може да отменим без коментар сериозните приноси на кандидата в тематичната област на историята на предмодерната политическа мисъл (публикации №№ 3, 13). Тук той

демонстрира задълбочено познаване на големия дебат за съборната незаблудимост в латинския 14. век, разгледан през на идеята за незаблудимостта на учителните авторитети на вярата. Разширявайки диапазона на изследователските му интереси, тези публикации ясно очертават неговия профил на експерт в широкото поле на науките за културата. Неговите приноси като преводач и коментатор на класически текстове от европейската културна традиция допълват богатството и дълбочината на тази експертиза.

Тъй като се провежда конкурс за заемане на академичната длъжност “доцент”, ще си позволя да отбележа и богатия преподавателски опит на кандидата – той преподава десетина различни лекционни курсове на български и английски в НБУ, УНСС и СУ от 2005 г., а от 2018 г. е и редовен доцент, макар и в друго научно направление. Това гарантира успешното му (официално) интегриране в академичната общност на Софийския университет, където той отдавна е радушно приет.

Нека обобщя: представеният единствен кандидат – д-р Мартин Осиковски, напълно отговаря както на изискванията за количество и качество на научната продукция, така и на тези за обвързаност на академичното израстване с педагогическите и методическите насоки в съвременното висше образование. Проведената процедура е в съответствие със ЗРАС РБългария, както и със специфичния Правилник на Софийския университет.

Затова убедено подкрепям присъждането на академичната длъжност “доцент” на д-р **Мартин Николаев Осиковски** в професионално направление 3.1. Социология, антропология и науки за културата (Теория и история на културата. Култура на изследователската работа и комуникация в социалните и хуманитарните науки). Призовавам научното жури на изготви съответното предложение към ФС на Философския факултет.

Пловдив, 13.10.2022 г.

проф. д.н.к. Мария Шнитер